

Sportski turizam u Splitu

Milatić, Mirta

Master's thesis / Diplomski rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of Kinesiology / Sveučilište u Splitu, Kineziološki fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:221:857821>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-04**

Repository / Repozitorij:

[Repository of Faculty of Kinesiology, University of Split](#)

SVEUČILIŠTE U SPLITU

KINEZIOLOŠKI FAKULTET

Sveučilišni diplomski studij kineziologije

**SPORTSKI TURIZAM U
SPLITU**

(MAGISTARSKI RAD)

Student:

Mirta Milatić

Mentor:

Dr. sc. Marijana Čavala

Split, 2021.

SADRŽAJ

1. UVOD	4
2. POVEZNICA SPORTA I TURIZMA	5
2.1. Sportski turizam	5
2.2. Vrste sportskog turizma	6
3. SPORTSKI TURIZAM U NAŠEM OKRUŽENJU	9
3.1. Sportski turizam u Republici Hrvatskoj	9
3.2. Sportski turizam u Splitsko-dalmatinskoj županiji	12
4. SPORTSKI TURIZAM U SPLITU	15
4.1. Sportsko turistički sadržaji u gradu Splitu	15
4.2. Stanje sportskog turizma u Splitu.....	17
4.3. Razvojni potencijal sportskog turizma u Splitu	18
5. ZAKLJUČAK.....	20
6. LITERATURA	21

SPORTSKI TURIZAM U SPLITU

Sažetak:

Turizam je putovanje u svrhu rekreacije, ugone ili posla i najčešće je ograničenog trajanja. Sportski turizam je oblik turizma gdje se turisti privlače sportsko rekreacijskim sadržajima uz aktivni odmor umjesto uobičajenog pasivnog oblika odmora. Prema vrsti sportske atrakcije razlikuje se aktivni sportski turizam, manifestacijski sportski turizam i povijesni sportski turizam. Spoj turizma i sporta pridonosi značajnom povećanju svjetske turističke bilance. Sportski turizam je u Hrvatskoj prepoznat kao poseban oblik turističke ponude koji doprinosi ukupnom razvoju zemlje. Sport danas ima sve veću ulogu u promociji destinacije. Grad Split ima veliki potencijal u sportskom turizmu, no još uvijek ne postoji razvijen sportski proizvod. Za uspješniju turističku destinaciju treba znatno investirati u sportsku infrastrukturu. Potreban je sustavan pristup ovom problemu kroz strategiju razvoja grada Splita uz suradnju javnog sektora, sportskih organizacija, turističke zajednice i hotela.

Ključne riječi: *potencijal, sportske atrakcije, strategija, turisti.*

SPORTS TOURISM IN SPLIT

Abstract:

Tourism is a trip for the purpose of recreation, pleasure or work and is usually of duration. Sports tourism is a form of tourism where tourists are attracted by sports and recreational facilities with active vacation instead of the usual passive form or vacation. According to the type of sports attraction, there is a difference between active sports tourism, event sports tourism and historical sports tourism. The combination of tourism and sports contributes to a significant increase in the world's tourism balance. Sports tourism is recognized in Croatia as a special form of tourist offer that contributes to the overall development of the country. Sport today has an increasing role in the promotion of destination. The city of Split has great potential in sports tourism, but there is still no developed sports product. For a more successful tourist destination, significant investment should be made in sports infrastructure. A systematic approach to this problem is needed through the Split City Development Strategy, with the cooperation of the public sector, sports, organizations, the tourist board and hotels.

Key words: *potential, sports attraction, strategy, tourists.*

1. UVOD

Grčka se smatra kolijevkom sporta i tjelovježbe. Čovjek se još davnih vremena bavio sportskim aktivnostima i tako osiguravao svoj opstanak. Od 1870-ih povećana je učestalost riječi sport koja ujedno označava oblik zabave kao i discipline i sportske grane. Početak razvoja sportskog turizma vezan je za Olimpijske igre 1896. god. Putovalo se radi sporta, slave, natjecanja, nagrada i sl. Danas se sve veći broj ljudi aktivno bavi sportskom aktivnošću. Popularni su momčadski sportovi poput nogometa, rukometa, ragbija, košarke, vaterpola itd. Posljednjih 20-ak godina sport je postao globalna pojava današnjeg društva. Još od davnina sport je bio važan u životima ljudi pa je i danas jedan od važnijih motiva turističkih putovanja. Interesi turističke potražnje okreću se novim oblicima odmora, koji uz more, sunce, plaže nude i nešto drugo.

Turizam je putovanje u svrhu rekreacije, ugone ili posla i najčešće je ograničenog trajanja. Najčešće se turizam povezuje s putovanjem izvan zemlje, ali se također može odnositi i na putovanje na druge lokacije izvan mjesta stanovanja. Turisti su definirani kao ljudi koji putuju i odsjedaju u mjestima izvan mjesta boravka na razdoblje ne dulje od jedne godine u svrhu zabave, posla ili drugih razloga. Sam pojam turizam i korijen čovjekova putovanja sežu od doba razvoja trgovine (Petrić, 2003;14).

Veza između turizma i sporta bila je vidljiva kod Grka i Rimljana, gdje je sport bio važniji pokretač ljudi koji su putovali da bi sudjelovali ili posjetili neke od važnijih sportskih priredbi. Olimpijske igre koje potječu iz 776. godine prije Krista su najstariji primjer sportskog turizma. (Petrić, 2003;14). Mnogi gledatelji su putovali kako bi podržali natjecatelje iz svojih gradova, današnji najbolji primjer su navijači koji putuju kako bi podržali svoj voljeni tim (Torcida-Hajduk). Uz Olimpijske igre možemo spomenuti i Gladijatore i utrke bojnih kola, te atletiku i kupanja u termama kao niz aktivnosti koji su uključivali putovanja i privlačili gledateljstvo. Sport i turizam kao društveno – ekonomske sile postali su ovisni jedan od drugome i zahtijevaju obnavljanje i prilagođavanje turističkim potrebama.

2. POVEZNICA SPORTA I TURIZMA

2.1. Sportski turizam

Sportski turizam ima mnogo definicija što ovisi o izričaju raznih autora.

- Standeven, J. i De Knop, P. (1999.): „Sportski turizam obuhvaća sve oblike aktivne ili pasivne uključenosti u sportu, sudjelujući u njoj povremeno ili organizirano, za poslovne ili nekomercijalne svrhe, a koje podrazumijevaju putovanje od mjesta rada i boravka.“
- Gibson, H.J. (2002.): „Sportski turizam obuhvaća slobodno putovanje koje pojedinac vrši izvan boravišne zajednice kako bi aktivno sudjelovao u sportu ili kao sportski gledatelj ili za proslavu sportskog događaja (uspomene). Sportske aktivnosti zahtijevaju kretanje ili sudjelovanje.“
- Hall, M. (1992.): „Poseban segment turizma koji turistička putovanja motivirana sportom smatra nekomercijalnim razlogom za promatranje ili sudjelovanje na sportskom događaju izvan prebivališta.“
- Pigeassou, C. (2002.): „Sportski turizam zamišljen je kao izraz tjelesne aktivnosti (natjecanje, zabava) i/ili kulturnog događaja (sportski, kongresni, konferencija). Za sportsko iskustvo neizbježno je putovanje, odredište i aktivnost.“ (prema Bartoluci, 2004: 21; Ciampicacigli i Maresca, 2004: 74; Jajić, Tišma i Perić, 2015: 180; Jovanović, 2015:193).

Bartoluci (2004;21) definira turizam kao aktivnost kojoj je glavni motiv putovanje i boravak turista u turističkom odredištu. „Sportski turizam se može promotriti kao oblik turizma gdje se turisti privlače sportsko rekreacijskim sadržajima te im se nudi aktivni odmor umjesto uobičajenog pasivnog oblika odmora.

U današnje vrijeme sve se više nude oblici turizma koji nude rehabilitaciju, nautičke aktivnosti, avanturizam i sportsko-rekreacijske aktivnosti. Također, postupno se napušta dosadašnji koncept masovnog i kupališnog turizma, a potiče se razvoj selektivnih i specifičnih oblika turizma.

Raširenost i razvijenost sportskih događaja i natjecanja, važnost sporta u modernom društvu kao i bolja pristupačnost sudjelovanja ili praćenju sportskih događanja najvažniji su čimbenici koji privlače sve veći broj ljudi u određenu destinaciju (Vuković, 2019).

2.2. Vrste sportskog turizma

Promatrajući razne vrste sportskog turizma, različiti autori prikazuju pojam sportskog turizma kroz razvoj unutar turističke teorije i prakse kao poseban fenomen i specifičnu turističku nišu koja obuhvaća: navijački, zdravstveni, obrazovni, natjecateljski, rekreativni, avanturistički i adrenalinski te prirodni turizam (Gazdek, 2019). Temeljem prethodno nabrojanih vrsta, prema Jovanović (2015) postoje četiri glavne podjele korisnika sportskog turizma koje su prikazane slikom 1., a to su:

1. Gledatelji sportskih natjecanja
2. Natjecatelji (aktivni profesionalni sportaši i rekreativci)
3. Sportski turisti nostalgičari (turisti koji posjećuju sportske muzeje, stadione, dvorane)
4. Slučajni turisti (nisu im u fokusu sportske aktivnosti, ali ih povremeno koriste) (Jovanović, 2015:193).

Slika 1. Distribucija turista prema intenzitetu korisnika usluga sportskog turizma (preuzeto od Jovanović, 2015)

Hrvatska kao zemlja velikih mogućnosti i turističkih ponuda, zadnjih godina se razvija temeljem promatranja želja i potreba turista. Sve više se okreće sportskom turizmu i aktivnom obliku života te nudi razne sportske aktivnosti. Postoji više podjela i oblika sportskog turizma, ovisno o autorima, za potrebe ovog rada izdvojili smo one oblike koji su karakteristični za našu zemlju.

Prema vrsti sportske atrakcije postoji:

- Aktivni sportski turizam,
- Manifestacijski sportski turizam,
- Povijesni sportski turizam.

Na aktivni sportski turizam se odlučuju posjetitelji koji žele provesti odmor kroz uključenost u sportske aktivnosti.

U okviru ovog oblika sportskog turizma podrazumijeva se da je sportski sadržaj jedan od primarnih motiva za dolazak turista u turističku destinaciju. To može biti boravak u hotelu s golf igralištem, boravak na moru u mjestu koje je pogodno za jedrenje, surfanje ili biciklizam (Vuković, 2019).

Što se tiče manifestacijskog oblika turizma radi se o takvom obliku turizma gdje turisti dolaze zbog važnih sportskih događanja. To mogu biti brojna Svjetska natjecanja, zatim Europska ili neka poznatija kod nas kao što je primjerice Snježna kraljica.

Povijesni sportski turizam je oblik turizma gdje turisti posjećuju povijesne znamenitosti vezane za destinaciju kao i sportskih manifestacija, primjerice muzej sporta, kuća slavnih i sportske objekte kao što su stadioni i slično.

Bartoluci (2004) napominje kako se u Hrvatskoj sportski turizam pojavljuje kroz tri oblika:

- Natjecateljski sportski turizam,
- Zimski sportski turizam,
- Ljetni sportski turizam.

Natjecateljski sportski turizam se odnosi na putovanje zbog sudjelovanja u sportskim natjecanjima koja mogu biti domaća i međunarodna. Danas je putovanje pristupačnije nego je to bilo prije. Značajan broj ljudi se odlučuje na putovanje zbog određenog sportskog događaja gdje se može kao primjer navesti utakmica lige prvaka, međunarodna natjecanja u atletici, biciklizam, zatim rukometna utakmica i slično.

Zimski sportski turizam se odnosi na aktivnosti koje se provode u planinama, no, mogu biti i na moru. Pretežno se misli na aktivnosti skijanja, skijaško trčanje, sanjkanje, sklizanje i planinarenje. Sportska skijaška postignuća hrvatskih skijaša su doprinijela razvoju sportskog turizma.

U Hrvatskoj je ipak najrasprostranjeniji ljetni sportski turizam koji je najviše razvijen u obalnom dijelu Hrvatske (Dalmacija i Istra), premda se sve više ovaj oblik turizma širi na destinacije koje imaju rijeke, jezera i planine. Brojne ljetne aktivnosti kao što je jedrenje, plivanje, veslanje, ronjenje, biciklizam, sportske škole za djecu i slično nude turistima, osjećaj razonode, ugone i ispunjenosti.

3. SPORTSKI TURIZAM U NAŠEM OKRUŽENJU

3.1. Sportski turizam u Republici Hrvatskoj

Hrvatska je prepoznatljiva turistička destinacija koja ima razvedenu obalu s 1000 otoka i oko 300 zaštićenih područja prirode. Svakako treba istaknuti nacionalne parkove, zatim parkove prirode, rezervate i spomenike prirode. Ono zbog čega je Hrvatska poželjna turistička destinacija je svakako ugodna klima, čisto modro more, pješčane plaže, planine, parkovi i dr.

Brojne su znamenitosti i prirodne ljepote pod zaštitom UNESCO-a. Što se Dalmacije tiče zaštićena je Dioklecijanova palača u Splitu, stari grad Trogir, katedrala Sv. Jakova u Šibeniku i Starogradsko polje na otoku Hvaru kao dio svjetske baštine. Dok je kao svjetska nematerijalna kulturna baština pod zaštitom UNESCO-a festa svetog Vlaha u Dubrovniku, čipkarstvo na Hvaru, hvarska procesija "Za križen", mediteranska prehrana, Sinjska alkaviteški turnir u Sinju, nijemo kolo Dalmatinske zagore i klapsko pjevanje. Sve navedeno doprinosi prepoznatljivosti Hrvatske kao turističke destinacije na Mediteranu.

Razvoj hrvatskog sporta i njegova bogata povijest veže se uz Franju Bučara iz 1896. godine. Hrvatska ima oko 16 000 sportskih udruga. Najpopularniji sport je nogomet, a zatim slijede ga rukomet, košarka, vaterpolo i dr. U okviru hrvatskog olimpijskog odbora djeluje 80 nacionalnih sportskih saveza (od čega su 39 olimpijskih i 41 neolimpijski sport). Sport i turizam veže doba prvih Olimpijskih igara i imaju zajedničke korijene kada se putovalo najviše zbog sportskih natjecanja. Hrvatska je poznata zemlja po turizmu, ali i po sportu zahvaljujući pojedinačnim i ekipnim uspjesima. Sport i njegovi oblici koji se pojavljuju u sektoru turizma svakako doprinose obogaćivanju turističke ponude, ali i produženju turističke sezone.

Sportski turizam ne uključuje samo sportske manifestacije nego podrazumijeva i ponudu sportsko rekreativnih terena. Hrvatska u području sportskog turizma nudi brojne sportske događaje. Ovi događaji se mogu podijeliti na dvije regije to su kontinentalna i primorska.

U kontinentalnim dijelovima zemlje ponuda vrlo često ne može parirati onoj koja se nudi na obali i otocima. U kontinentalnim dijelovima se značajno razvija cikloturizam kao sportsko turistička ponuda, zatim sportski ribolov, planinarenje i sl.

Sportska događanja vezana uz kontinentalnu Hrvatsku su brojna, a jedno od značajnijih je Murska i Dravska biciklistička ruta koja već godinama privlači cikloturiste na višednevne vožnje od izvora do ušća tih dviju rijeka. Zatim prepoznatljiv sportski događaj koji privlači posjetitelje iz inozemstva je Pannonian Challenge. To je najveće hrvatsko natjecanje u ekstremnim sportovima. U kontinentalnoj Hrvatskoj je održana treća etapa Svjetskog prvenstva u Relliju u Zagrebu te Svjetski kup u gimnastici koji se održava već 10 godina u Osijeku. Napredak u vidu sportskog turizma na kontinentu trebao bi biti od najvećeg značaja jer i sam sport se svakodnevno razvija i postaje sve popularniji.

Slika 1. Cikloturizam u kontinentalnoj Hrvatskoj

(Izvor: <https://ekonomskiportal.com/cikloturizam-kada-turizam-postane-ciklo/>)

Za primorsku Hrvatsku značajna ponuda sportskog turizma jesu jedriličarske usluge, Bungee jumping, Rafting, Paragliding i dr. Kako bi se mogli organizirati natjecateljski sportovi u Republici Hrvatskoj nužan je određen stupanj raspoloživosti infrastrukture kojom bi se udovoljilo specifičnim zahtjevima.

Slika 2. Paragliding u okolici Sinja

(Izvor: <http://www.visitsinj.com/hr/StoRaditi/66/paragliding>)

Što se tiče ključnih sportskih događanja u primorskoj Hrvatskoj mogu se navesti prepoznatljivi sportski događaji koji privlače turiste iz cijelog svijeta. Svakako je prepoznatljivo i značajno održavanje jedne od najstarijih jedriličarskih regata u Europi Mrdujska regata. Zatim dva prepoznatljiva teniska turnira u Croatia open i Croatia Bol open.

Slika 3. Mrdujska regata

(Izvor: <https://mint.gov.hr/vijesti/mrdujska-regata/8408>)

Prema određenim razvojnim mogućnostima u proteklom razdoblju Hrvatskoj se značajno ističe nautički turizam. Radi se o obliku turizma gdje se turisti kreću u plovilima po moru što svakako uključuje njihovo pristajanje u marinama. Kako bi se nautički turizam mogao nesmetano odvijati i razvijati nužno je imati kompletnu infrastrukturu u marinama. Također, smatra se da je nautički turizam oblik turizma koji je namijenjen turistima nešto veće platežne moći jer je potrebno imati jedrilicu ili je iznajmiti (Medaković, 2016). Iako je nautički turizam u Hrvatskoj sve važniji, on još uvijek ne ostvaruje odgovarajuću materijalnu dobit, ali svakako bilježi porast ove grane turizma.

Hrvatska je bila domaćin velikih međunarodnih natjecanja u raznim sportovima. Možemo izdvojiti Svjetsko prvenstvo u rukometu 2009. godine, Europsko prvenstvo u rukometu 2018. godine, Univerzijada 1987 godine, jednu skupinu Europskog prvenstva u košarci 2015. godine, Mediteranske igre 1979. godine, Svjetsko prvenstvo seniora u boćanju 2015. godine i dr.

3.2. Sportski turizam u Splitsko-dalmatinskoj županiji

U Splitsko-dalmatinskoj županiji se može izdvojiti niz poznatih sportaša koji su postigli svjetski uspjeh. Uspješni sportaši su iz raznih sportova kao što je nogomet, plivanje, atletičari, tenisači, veslači, košarkaši i jedriličari. Splitsko-dalmatinska županija ima velike predispozicije za sportske pripreme sa sportskim sadržajima u većim hotelskim naseljima. Splitsko-dalmatinska županija je izuzetno povoljno područje za spoj turizma i sporta. Rafting na Cetini je prepoznatljiva sportsko-turistička ponuda u Splitsko-dalmatinskoj županiji. Traje tri do četiri sata dugo rafting putovanje kroz 12 kilometara dugog dijela staze Cetina.

Slika 4. Rafting na Cetini

(Izvor: <https://www.rafting-cetina.com/en/>)

Osim dijela uz more za razvoj sporta ima i dalmatinski krški krajolik koji je pogodna za Jeep-safari i foto-safari pri čemu se spaja proučavanje prirodnih ljepota i avanturizam. Popularnost ove aktivnosti posljednjih nekoliko godina je u izrazitom porastu. Kako područje Dalmacije obiluje raznovrsnim podvodnim životom značajno je zastupljeno je ronjenje. Ronioci tako mogu roniti po špiljama uz obilazak podvodnih zidova, posjet muzeju na morskom dnu u blizini Cavtata, gdje je ujedno najveće nalazište amfora na Jadranu.

Jedno od najrazvijenijih područja slobodnog penjanja je Dalmacija. U Splitsko-dalmatinskoj županiji su najuređenija penjališta Hvar i Omiš. U Omišu se nalazi preko 140 uređenih smjerova, sportskih ili višedužinaca. Penjanje je omogućeno tijekom cijele godine. Penjalište se nalazi na obalama rijeke Cetine i vrlo je popularno ljeti. Omiš je jedno od najposjećenijih ljetnih penjališta. Uz penjalište se nalaze i neki drugi oblici sportskog turizma: zipline te kanjoning.

Slika 5. Sportsko penjalište Omiš

(Izvor: <https://splitadventure.com/hr/sportsko-penjanje-omis/>)

Hvar sadrži penjališta koja su kao i Omiš najposjećeniji tijekom ljeta. Prevladavaju uglavnom sportski smjerovi do 40 m. Orijentacije nekih stijena pružaju mogućnost penjanja ljeti (Stiniva, Straćine), dok u Svetoj Nedilji - južno orijentirano penjalište nudi DWS penjanje iz mora. Penjanje po stijenama iz mora je nova vrsta penjanja po stijenama u kojoj se svaki uspon na okomite ili prelijevane puteve počinje i završava s mora.

Slika 6. Penjalište s mora

(Izvor: <https://tzjelsa.hr/hr/457/penjaliste-otok-hvar/>)

Planinarenje je također aktivnost koja je vrlo zastupljena u turističkoj ponudi. U parku prirode Biokovo održava se individualno i organizirano planinarenje gdje posjetitelji prema planinarsko-turističkoj karti obilaze više od 40 markiranih puteva i staza. Ponuda aktivnog odmora uključuje jahanje koje se veže uz područje Sinja, Splita i Triljagdje postoje konjički klubovi koji organiziraju jahanje za početnike ili rekreativno jahanje (<http://www.jutarnji.hr/arhiva/top-10-sportskih-aktivnosti-srednje-dalmacije/2115531/>).

Slika 7. Planinarenje na Mosor

(Izvor: happytovisit.com/hr/Split/Planinarenje/tours-g2-n73)

Paragliding je aktivnost koja je sve traženija u turističke svrhe ali je sinonim za ekstremni sport. U Splitsko-dalmatinskoj županiji je polazna točka travnata strmina Omiške Dinare, na nadmorskoj visini od 380 metara.

4. SPORTSKI TURIZAM U SPLITU

4.1. Sportsko turistički sadržaji u gradu Splitu

Split je grad koji posljednjih godina obara rekorde u broju dolazaka i noćenja turista, ali i po značajnom porastu broja smještajnih objekata. Što se tiče razvoja turizma i doprinosu raznolikosti turističkog proizvoda svakako se radi na odmaku od masovnog sezonskog turizma. Najveći pomaci se vide kroz kulturni turizam, nautički i gastro turizam, ali pomaci su nedostatni te je grad Split i dalje pod utjecajem masovnosti, posebno tijekom srpnja i kolovoza. O tome da je turistička ponuda grada Splita kvalitetna i raznolika govore priznanja za najuspješniju destinaciju hrvatskog turizma i najuspješniju „city-break“ destinaciju.

Što se tiče samog smještaja Split bilježi značajan rast u području privatnih kapaciteta kojim se uglavnom bave mali iznajmljivači. No, treba istaknuti i brojne hotele koji su se izgradili posljednje desetljeće. Ono što svakako nedostaje je luksuzni smještaj, pa tako U gradu Splitu postoje samo 2 hotela s 5 zvjezdica, odnosno hoteli Park i Atrium.

Hoteli koji se nalaze u neposrednoj blizina grada Splita su dva hotela, odnosno hotel President u Solinu i LeMeridien Lav u Podstrani. Navedeni hoteli nude značajnije sportsko-rekreacijske sadržaje (Vuković, 2019).

- Hotel Park je hotel koji je smješten u blizini najpoznatije gradske plaže Bačvice. Nudi brojne sportsko-rekreacijske sadržaje. Osim vanjskog bazena pruža svojim gostima wellness i fitness centar, bicikle, rekreacijske biciklističke ture na Marjan i Blidinje (BiH), kanjoning ture i paintball u Trogiru, kajaking u Splitu, te nezaobilazni rafting na Cetini i jedrenje na otoku Šolti.
- Hotel Atrium je hotel koji se nalazi u centru grada. Također, nudi sportsko-rekreacijski sadržaj u vidu unutarnjeg bazena, wellness&spa zone, salu za fitness, bicikli za najam, izleti i pustolovne ture u Omišu, (rafting, planinarenje, kanjoning, ronjenje).
- Hotel President je hotel koji se nalazi 6 km od centra Splita. Nudi također određene sportsko-rekreacijske sadržaje kao što je wellness centar na površini od 1600 m², ima unutarnji i vanjski bazen. Od rekreacijskih izleta nude rafting i kanjoning na Cetini kao i jedrenje.

- Hotel LeMeridien Lav se nalazi 8 km južno od grada Splita. Hotel se prostire na 800 m duge plaže, sadrži fitness, spa i wellnesscentar, unutarnji i vanjski bazen, sauna, parna kupka, hidromasažna kada i brojne sadržaje kao što su teniski tereni te privatni centar za sportove na vodi. Imaju u ponudi ronjenje s bocama, zatim skijanje na vodi, jedrenje i drugih aktivnosti. Od sportsko-rekreacijskih aktivnosti hotel nudi planinarenje, jahanje, biciklizam, kuglanje itd.

Od hotela s 4 zvjezdice, a koji imaju u ponudi sportsko-rekreacijski sadržaj mogu se izdvojiti tri hotela. Ostali koji su analizirani imaju uglavnom samo wellness i fitness centre, najam bicikala, te u suradnji s turističkim agencijama organiziraju avanturističke izlete. Hoteli su sljedeći (Vuković, 2019):

- RadissonBluResort Split nudi sadržaj wellness centra s finskim saunama, hidromasažni bazen, japanski OnsenPool, jacuzzi, fitness centar. Hotel ima vanjski bazen i privatnu plažu. Što se tiče aktivnosti može se uzeti paketi za vježbanje u hotelskom fitness centru kojeg vodi privatni trener i sportsku masažu. Također, u sklopu hotela se mogu uzeti rekreacijske aktivnosti pod nazivom „BluRoutes“ što sadrži pješačke, trkačke i biciklističke staze dužine 5 km, a počinju i završavaju u hotelu.
- Cornaro hotel sadržaji wellness&spa, jacuzzi na krovu, fitness, najam bicikla. Od aktivnosti navode samo usluge za bicikliste i motocikliste, odnosno organiziraju ture.
- Marvie Hotel & Health je hotel koji sadržaji wellness&spa zona, fitness centar, teniski tereni, vanjski i unutarnji bazen, klinika fizikalne medicine. Nude aktivnost ronjenja, jedrenja, planinarenja, zip-line (Omiš) i photo safari (Dalmatinska zagora).

U gradu Splitu je razvijenost sportskog turizma primjetna kroz ponudu vodenih sportova kao što je ronjenje, zatim skijanje na vodi, windsurfing, climbing, vožnja kajacima i kanuima, padobranstvo i sl. Navedeno turisti mogu odabrati prema individualnim željama. Također, zastupljenost sportskog turizma je vidljiva kroz organizaciju i provođenje sportskih ljetnih škola i aktivnost provođenja priprema domaćih sportaša.

4.2. Stanje sportskog turizma u Splitu

Split je grad koji je u posljednje vrijeme postao vrlo popularna turistička destinacija, ali je ujedno i grad koji ima slavnu sportsku povijest. Dakle, kroz ova dva najvažnija uvjeta grad Split ima značajan potencijal da postane prepoznatljiva sportsko-turistička destinacija. Kako bi se u dobrom smjeru razvijao ovaj oblik turizma potreban je strateški i planski razvoj. Nažalost, još uvijek nije dovoljno prepoznat ovaj potencijal Splita. Sportski klubovi propadaju na lokalnim razinama, nedovoljno se ulaže u klubove, a ne može se ni očekivati ulaganje od sponzora i donatora jer nema tržišnog proizvoda.

Split ima pojedince koji su svjetski poznati sportaši i nevjerojatne sportske uspjehe iz raznih sportova. Ono što nedostaje je infrastruktura i zaokružen sportsko turistički proizvod. Kako bi se unaprijedio sportski turizma potrebno je imati jasnu viziju i strategiju razvoja na svim sinergijskim razinama koje su sinergijski povezane, potrebno je napraviti sportsko turističke zaokružene proizvode, povezati turističke i sportske organizacije kao i javni s privatnim sektorom.

Trenutno je u izradi Strategija razvoja grada Splita do 2030. godine u kojoj neizostavni dio je i turizam, u okviru čega i sportski turizam. U okviru te strategije će biti predviđene i promjene u zakonskoj regulativi vezanoj za sportski turizam, jer Zakon o sportu (Narodne novine, 2006) ni jednom riječju ne spominje turizam. Poznavatelji turističkih prilika u RH ističu da se Zakonom o sportu treba obuhvatiti i sportski turizam te odrediti tko, kako, kada i gdje se može baviti nekom sportskom aktivnošću u turizmu.

U strateškim aktima i dokumentima RH nužno je prepoznati važnost i doprinos sporta društvenome i gospodarskom razvoju lokalne zajednice. Zakonom o sportu nužno je precizno definirati postojeće registre i obavezati izradu novih registara i informacijskog sustava sa javno dostupnim jedinstvenim evidencijama i klasifikacije pravnih i fizičkih osoba u sportu, uključujući i volontere, registar sportske imovine i imovine u funkciji sporta, bez obzira na vlasništvo. Potreban je transparentan sustav dodjele financijskih sredstava. Mogućnost regulacije treba prilagoditi nacionalnim mogućnostima, uvjetima i strateškim odrednicama te tako potaknuti razvoj sporta i sportskog turizma sukladno potrebnim regulativama. Sport danas ima sve veću ulogu u promociji destinacije i više nije samo jedan od sadržaja boravka nego sve češće i glavni motiv za putovanje u određeni grad ili državu. Sport se ne smije

tretirati samo kao dobrovoljnu aktivnost, kako to piše u sadašnjem Zakonu sportu (Gjurković, 2016).

4.3. Razvojni potencijal sportskog turizma u Splitu

Grad Split ima veliki potencijal za sportsko-turistički razvoj prvenstveno po obujmu svoje sportske aktivnosti te postignutim rezultatima sportaša poglavito po broju sudionika Olimpijskih igara, te sportaša koji su osvojili olimpijske medalje (Radja, 2009;5). O tome koliko je Split sportski grad govori muzej Kuća slave splitskog športa koji se nalazi u okviru kompleksa Sportskog centra Gripe. U muzeju su izloženi eksponati splitskih sportskih velikana s iz različitih sportova. Posjetitelji imaju mogućnost pregledavati snimke najznačajnijih sportskih događaja iz povijesti. Nažalost, muzej nije zaživio onako kako se očekivalo jer gradska uprava u svom proračunu ne može namaknuti potrebna sredstva za financiranje muzeja. Iako sredstva nisu velika očito nema dovoljno sluha politike za ovaj značajan potencijal sportskog turizma u gradu Splitu.

U Splitu postoje sportsko turistički proizvod kao što su igre mladih, jedriličarske regate, veslačka natjecanja, svjetsko prvenstvo u piciginu, splitski maraton, ali potrebno je i dalje razvijati sportsko-turističke događaje. Ne postoji ni plan razvoja sportskog turizma unatoč tome što ima potencijala za razvoj selektivnog oblika turizma što bi svakako doprinijelo odmaku od masovnog sezonskog kupališnog turizma. Sportski turizma se trenutno svrstava pod tercijarni proizvod, a cilj je razviti ga da bude sekundarni proizvod.

Kao prepoznatljivo sportsko-rekreativno mjesto u sklopu grada može se istaknuti brdo Marjan, koje se nalazi 10 min od centra grada. Marjan je poznata rekreacijska zona Splitskana, odnosno amaterskih i profesionalnih sportaša. Marjan je park šuma koja s pripadajućim plažama sportskim terenima pruža posjetiteljima mogućnost za rekreaciju širokim izborom sportskih aktivnosti.

Marjan također sadrži veliki broj pješačkih staza, pri čemu se može šetati sjevernim dijelom Marjana, trim stazama u borovoj šumi ili južnim dijelom gdje je šetnica sa vidikovcima. Osim Marjana i druga mjesta u gradu pružaju jednaku mogućnost, tu se svakako mogu izdvojiti plaže Bačvice, Zenta, Žnjan. Biciklistička staza je također smještena na duž cijelog Marjana. Također, na Marjanu je moguće i penjanje te se i u najhladnijim zimskim danima zbog ugodne klime u gradu, moguće se baviti se ovom aktivnosti.

Kao prirodni resurs značajne su splitske plaže, a zbog čistoće mora cijela linija splitskog poluotoka pogodna je za kupanje. Split ima pješčane plaže, od šljunka, pa do kamenih oaza pri čemu se ističe posebno na obalama Marjana. Najpoznatija gradska plaža je Bačvice koja je prepoznatljiva po igranju picigina. Picigin je plažna igra koja je izmišljena u ovoj uvali zbog čvrstine pješčanog dna.

Tijekom ljetne sezone plaža Bačvice nudi određene sadržaje uključujući Split Beach Festival. Plaža Bene je također prepoznatljiva po raznim aktivnostima tijekom ljetne turističke sezone. Na benama se nalaze igrališta za tenis i nogomet, te mnoštvo atrakcija za djecu, pa i teretanu na otvorenom. Također, od s tog mjesta kreću ture kajacima oko Marjana.

U Splitu postoje brojni sportski objekti koji predstavljaju potencijal za razvoj sportskog turizma, a u nastavku se ističu neki od sportskih centara:

- Športski centar Gripe (velika dvorana, mala dvorana, karate dvorana, boks dvorana, dvorana za kick-boxing, dvorana za stolni tenis, streljana, dvorana za dizanje utega, boćalište, judo dvorana, košarkaška dvorana),
- ŠC „Firule“ (teniski tereni),
- ŠC „Stobreč“ (streljana),
- ŠC „Park mladeži“ (stadion),
- ŠC „Bazeni Poljud“ (bazeni 50m, 33m, 8m, hrvačka dvorana, judo dvorana, gimnastička dvorana, kuglana, boks dvorana, dvorana za mačevanje),
- Stadion Poljud, Stari plac, Spaladium arena.

5. ZAKLJUČAK

Sportski turizam je u Hrvatskoj prepoznat kao poseban oblik turističke ponude koji doprinosi ukupnom razvoju zemlje. Razvoj sportskog turizma u RH ne prate zakonske regulative i akti vezani za sportski turizam pa je nužno precizno definirati tko, kako, kada i gdje se može baviti nekom sportskom aktivnošću u turizmu. Za razvoj turizma, pa tako i sportskog turizma, Hrvatska je pretežito zahvalna razvedenoj obali, čistom moru i velikom broju sunčanih dana u godini. Ako izuzmemo posljednje godine pandemije, možemo govoriti o sve većem godišnjem rastu sportskog turizma.

Sport danas ima sve veću ulogu u promociji destinacije i više nije samo jedan od sadržaja boravka nego sve češće i glavni motiv za putovanje u određeni grad ili državu. Kada promatramo sportski turizam u Splitu uočavamo velik potencijal, no još uvijek ne postoji razvijen sportski proizvod. Također je potrebno naglasiti kako bi za uspješniju turističku destinaciju trebali znatno investirati u sportsku infrastrukturu a ne sportski turizam bazirati na sportsko-rekreacijskim sadržajima u sklopu hotela.

Neizostavan je sustavan pristup ovom problemu kroz strategiju razvoja grada Splita, uz suradnju javnog sektora, sportskih organizacija, turističke zajednice i hotela.

6. LITERATURA

1. Bartoluci, M., Andrijašević, M., Andrijašević, S., Omrčen D. (2004). *Menedžment u sportu i turizmu*. Zagreb: Kineziološki fakultet : Ekonomski fakultet.
2. Gazdek, M. (2019). *Razvoj sportskog turizma (Diplomski rad)*. Pula: Sveučilište Jurja Dobrile. Preuzeto s <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:137:976517>
3. Gjurković, S. (2018). The Law on Sport as a Platform for the Development of Sport Tourism. *Zbornik odabranih znanstvenih radova 2.kongresa sportskog turizma, Makarska, Hrvatska, 11. i 12. studeni 2016. godine*. Split : Zagreb: Visoka škola Aspira, str. 61-69. Preuzeto s: https://www.aspira.hr/wp-content/uploads/2018/08/Zbornik-odabranih-radova_2.-Kongres-sportskog-turizma_LUX.pdf (27.05.2021.)
4. Medaković, M. (2016). Uloga i značaj nautičkog turizma u turizmu Republike Hrvatske (Doctoral dissertation, University of Pula. Faculty of economics and tourism" Dr. Mijo Mirković").
5. Petrić, L., (2003): *Osnove turizma*. Split: Ekonomski fakultet.
6. Radja, M.,(2009): *Kuća slave splitskog športa 2009*. Split: Udruga za osnivanje Muzeja športa.
7. Vuković, M. (2019). *Sportski turizam u Splitu, sadašnje stanje i razvojni potencijal (Završni rad)*. Split: Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet. Preuzeto s: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:124:733745>
8. TOP 10 sportskih aktivnosti Srednje Dalmacije. *Jutarnji list*. Preuzeto s: <http://www.jutarnji.hr/arhiva/top-10-sportskih-aktivnosti-srednje-dalmacije/2115531/> (27.05.2021.)